

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci

žalobce: **R. F.**, narozený ...
bytem H. 2363/6, O. 1
t.č. Věznice Pardubice

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem 225 08 Praha 5, Křížová 25

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 8. 2019, č. j. X, o změně rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č.j. X ze dne 3. 6. 2019 o invalidním důchodu,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 28. 8. 2019 č.j. X a rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. j. X ze dne 3. 6. 2019 **se zrušují** a věc se vrací žalované České správě sociálního zabezpečení k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 28. 8. 2019 č. j. X žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení změnila své rozhodnutí ze dne 3. 6. 2019 č. j. X tak, že se žádost o invalidní důchod žalobce

Shodu s prvopisem potvrzuje T. B.

pro nesplnění podmínek ust. § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) zamítá. Žalovaná vycházela při svém rozhodnutí z posudku lékaře České správy sociálního zabezpečení ze dne 14. 8. 2019, podle něhož je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce řadu let trvající epilepsie poúrazová, ale zároveň i toxinutritivní epilepsie s křečovými stavy, přičemž toto zdravotní postižení je hodnotitelné jako srovnatelné s částečně kompenzovanou formou epilepsie uvedenou v kapitole VI, položce 4b přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb. Podle této položky lékař České správy sociálního zabezpečení hodnotil pokles pracovní schopnosti žalobce 40 %, tj. horní hranicí této položky. Žalovaná v odůvodnění dále uvedla, že žalobce uplatnil žádost o invalidní důchod dne 1. 10. 2010 a v rámci řízení o této žádosti byl posouzen jako invalidní pro invaliditu I. stupně od 4. 11. 2010. Tuto žádost žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 7. 7. 2011, neboť nesplnil podmínku potřebné doby pojištění. Protože žalovaná v průběhu nynějšího řízení zjistila, že žalobci byla dřívějším rozhodnutím zamítnuta žádost o přiznání invalidního důchodu, přičemž k nově podané žádosti žalobce nebyly zjištěny žádné skutečnosti mající vliv na obsah původního rozhodnutí, vyhodnotila tento stav, že „nedošlo k situaci, v níž byl důchod neprávem odepřen a tím nejsou splněny podmínky pro použití ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění“. Žalovaná tak učinila závěr, že „ačkoliv nevyhověla námitkám účastníka řízení, napadené rozhodnutí je nutno změnit tak, aby odráželo tuto skutečnost. Proto v souladu s § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb. změnila, jak je uvedeno ve výroku“.

2. Proti shora uvedenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu, ve které namítal, že by mu invalidní důchod měl být přiznán od roku 1996, kdy se u něj začala u něj projevovat poúrazová epilepsie. Požadoval přiznání invalidního důchodu pro invaliditu II. stupně.
3. Krajský soud vycházel z napadeného rozhodnutí žalované ze dne 28. 8. 2019 č. j. X, jakož i z rozhodnutí žalované ze dne 3. 6. 2019 č. j. X, z obsahu připojeného posudkového a dávkového spisu žalobce a dospěl přitom k závěru, že obě tato rozhodnutí žalované jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů.
4. Z obsahu posudkového a dávkového spisu žalobce zjistil krajský soud následující skutková zjištění:
 - žalobce poprvé uplatnil žádost o částečný invalidní důchod dne 16. 12. 2007 a požadoval jeho přiznání od 1. 3. 2008. Podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) Brno-venkov ze dne 22. 4. 2008 nebyl tehdy uznán ani plně ani částečně invalidní. Rozhodnutím ze dne 13. 6. 2008 byla jeho žádost zamítnuta s odůvodněním, že žalobcův pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil pouze 25 %. K uvedenému krajský soud poznamenává, že skutečnosti o tomto prvním řízení ve věci žádosti žalobce o invalidní důchod zjistil toliko z posudkového spisu; dávkový spis neobsahuje v tomto směru žádný doklad;
 - dne 1. 11. 2010 podal žalobce další žádost o invalidní důchod. V rámci řízení o této žádosti byl posouzen jeho zdravotní stav lékařem OSSZ Příbram dne 12. 5. 2011 se závěrem, že žalobce je invalidní pro invaliditu I. stupně s datem vzniku této invalidity 4. 11. 2010. Pokles pracovní schopnosti stanovil tento lékař podle kapitoly VI, položky 4b přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb. 35 %. Rozhodnutím ze dne

7. 7. 2011 žalovaná žalobcovu žádost zamítla proto, že v rozhodném období od 4. 11. 2000 do 13. 11. 2010 získal pouze 337 dnů pojištění a v rozhodném období od 4. 11. 1990 do 3. 11. 2010 rovněž pouze 337 dnů pojištění. Nezískal tak potřebnou dobu pojištění uvedenou v ust. § 40 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění a nesplnil tak jednu ze základních podmínek stanovenou v § 38 písm. a) téhož zákona;
- další žádost podal žalobce na OSSZ Ostrava dne 12. 2. 2019. Jako datum přiznání tohoto důchodu je v žádosti uvedeno „od vzniku nároku“. V rámci řízení o této žádosti byl žalobce posouzen lékařem OSSZ Ostrava dne 9. 5. 2019 se závěrem, že od 4. 11. 2010 do 8. 5. 2019 byl žalobce invalidní pro invaliditu I. stupně, přičemž rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce bylo postižení uvedené v kapitole VI, položce 4b přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb., podle které činil jeho pokles pracovní schopnosti 35 %. Od data 9. 5. je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 2a přílohy citované vyhlášky, pro které posudkový lékař OSSZ stanovil míru poklesu pracovní schopnosti 10 %. Učinil tak závěr, že ode dne 9. 5. 2019 žalobce není invalidní. Následně dne 3. 6. 2019 vydala žalovaná rozhodnutí, kterým žádost žalobce o invalidní důchod zamítla. Také toto rozhodnutí odůvodnila tím, že žalobce nesplnil podmínku potřebné doby pojištění. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky doručené žalované dne 27. 6. 2019 a v rámci řízení o těchto námitkách byl posouzen lékařem České správy sociálního zabezpečení se závěrem, že je invalidní od 4. 11. 2010 nepřetržitě doposud. O těchto námitkách, jak již bylo shora uvedeno, rozhodla žalovaná žalobou napadeným rozhodnutím.
5. V projednávané věci byla žalovaná, jakožto správní orgán I. i II. stupně vázána správním řádem (zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů), pokud zákon č. 582/1991 Sb. v platném znění nestanoví jinak. Je tedy mimo jiné vázána při svém rozhodování ustanovením § 68 správního řádu upravující náležitosti správních rozhodnutí. Podle odst. 1 tohoto zákonného ustanovení rozhodnutí obsahuje výrokovou část, odůvodnění a poučení účastníků. Podle odst. 3 téhož zákonného ustanovení v odůvodnění se uvedenou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a s námitkami účastníků a jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. Pokud jde o náležitosti řádného odůvodnění správního rozhodnutí, je v něm zapotřebí především uvést důvody výroku, proč je rozhodnutím vyhověno žádosti účastníka řízení anebo z jakých důvodů je jeho žádost zamítnuta a uvést, z jakých podkladů pro vydání takového výroku správní orgán dospěl. Obecně vyžadovaným požadavkem je mimo jiné to, aby odůvodnění správního rozhodnutí bylo jasné, určité a srozumitelné. Tento požadavek ani jedno ze shora citovaných rozhodnutí žalované, co se týče odůvodnění těchto rozhodnutí, nesplňuje.
6. Rozhodnutím ze dne 3. 6. 2019 tedy žalovaná zamítla žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek ust. § 38a zákona o důchodovém pojištění, přičemž vycházela ze zjištění, že podle posudku OSSZ Ostrava ze dne 9. 5. 2019 byl žalobce uznán invalidním v době od 4. 11. 2010 do 8. 5. 2019 v I. stupni invalidity a že od 9. 5. 2019 již

invalidní není. Ve smyslu ust. § 40 odst. 2, který žalovaná citovala v tomto rozhodnutí, byla tedy povinna posoudit, zda žalobce splňuje potřebnou dobu pojištění před vznikem invalidity v rozsahu uvedeném v ust. § 40 odst. 2 věty první a druhé zákona o důchodovém pojištění. K tomu však žalovaná v odůvodnění uvedla, že „žádost o přiznání invalidního důchodu účastník řízení uplatnil již dne 1. 11. 2010 a jeho žádost byla pravomocným rozhodnutím ze dne 7. 7. 2011 zamítnuta, neboť nesplnil podmínku potřebné doby pojištění“. Žalovaná tedy pouze v odůvodnění poukázala na dříve vydané rozhodnutí ve věci žádosti žalobce o invalidní důchod, aniž by konkrétně uvedla, v jakém rozsahu zjistila dobu pojištění žalobce před vznikem invalidity a proč podmínku potřebné délky doby pojištění stanovenou v § 40 odst. 2 věty první a druhé zákona o důchodovém pojištění považuje za nesplněnou. Dále žalovaná v odůvodnění uvedla, že „účastník řízení získal v období 10 let dokončením po vzniku invalidity, tj. v době od 9. 5. 2009 do 8. 5. 2019 pouze jeden rok pojištění“. Touto částí odůvodnění zřejmě mínila žalovaná posouzení podmínky potřebné doby pojištění uvedené v ust. § 40 odst. 2 větě třetí zákona o důchodovém pojištění, podle které podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období 10 roků dokončeném po vzniku invalidity. Pakliže žalovaná vycházela ze shora uvedeného posudku OSSZ Ostrava ze dne 9. 5. 2019, měla 10leté období po vzniku invalidity u žalobce posuzovat od data 4. 11. 2010 a nikoliv od 9. 5. 2009. Rozhodnutí žalované ze dne 3. 6. 2019 je postiženo vadou řízení pro nesrozumitelnost jeho odůvodnění, pro kterou krajský soud v souladu s ust. § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.), toto rozhodnutí zrušil.

7. V rámci námitkového řízení žalovaná namísto toho, aby své prvoinstanční rozhodnutí zrušila, rozhodnutím ze dne 28. 8. 2019 jej změnila tak, že se žádost žalobce o invalidní důchod „pro nesplnění podmínek § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění zamítá“. Ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění přitom stanoví, že pokud se zjistí, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo se přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží. Krajský soud musí především poznamenat, že nynější řízení ve věci žádosti žalobce o přiznání invalidního důchodu bylo zahájeno podáním této žádosti dne 12. 2. 2019. Zahájením řízení se přitom rozumí úkon, kterým je vázán vlastní procesní postup směřující k vydání meritorního rozhodnutí. Tento úkon může učinit buďto účastník řízení, nebo nositel pojištění; v daném případě tedy bylo zahájeno řízení podáním žádosti žalobce o invalidní důchod. Tuto žádost prokazatelně uplatnil na OSSZ Ostrava v písemné formě a na předepsaném tiskopise. Předmětem řízení bylo přiznání dávky důchodového pojištění; povinností žalované tedy bylo rozhodnout o žádosti žalobce meritorním rozhodnutím, jehož výrok měl obsahovat autoritativní úsudek žalované, jakožto nositele pojištění o splnění či nesplnění hmotně právních podmínek nároku žalobce na invalidní důchod. Výsledkem prvostupňového řízení bylo v daném případě vydání rozhodnutí žalované, že se žádost žalobce zamítá pro nesplnění podmínek ust. § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Žalovaná své prvostupňové rozhodnutí, jak již bylo shora rozvedeno, nesprávně odůvodnila; pakliže ovšem žalobce skutečně nesplňuje jednu ze základních podmínek přiznání invalidního důchodu, tj. potřebnou dobu pojištění, je výrok tohoto rozhodnutí zcela správný.

Naopak výrok žalobou napadeného rozhodnutí, jímž bylo rozhodnuto o námitkách žalobce tak, že se jeho žádost zamítá pro nesplnění podmínek uvedených v § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění zakládá vadu řízení podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť nemá oporu ani v dávkovém ani posudkovém spise žalobce. Ustanovení § 56 upravuje totiž řízení o změně dávky důchodového pojištění; je tedy řízením, kdy nositel pojištění reaguje na předložení nových důkazů nebo změnu poměrů a z toho důvodu vydává ve věci nové rozhodnutí, které může mít vliv nejen na výši dávky, ale i na samotný nárok dávky. Předmětem řízení o změně dávky je tedy přiznání dávky, byla-li dávka neprávem odeprána nebo přiznána od pozdějšího data než od data jakého náleží, zvýšení dávky, byla-li přiznána nebo je-li vyplácena v nižší částce než v jaké náleží, odnětí dávky, byla-li dávka přiznána neprávem, snížení dávky, byla-li dávka přiznána ve vyšší částce než v jaké náleží anebo zastavení výplaty dávky nebo její realizace v nižší částce nebo vyšší částce, změnily-li se skutečnosti rozhodné pro nárok na výplatu dávky. Takové řízení může být zahájeno jak na návrh pojištěnce nebo i z úřední povinnosti nositele důchodového pojištění. Z obsahu, jak dávkového spisu žalobce, tak i jeho posudkového spisu však nevyplynul jediný listinný důkaz, který mohl být důvodem pro zahájení řízení o změně dávky důchodového pojištění pro shora uvedené skutečnosti. Výrok žalobou napadeného rozhodnutí tedy nemá oporu ve správních spisech; naopak je s nimi v rozporu, krajský soud proto i toto rozhodnutí zrušil podle ust. § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tímto rozsudkem bez jednání. Podle ust. § 78 odst. 4 s. ř. s. zároveň soud vrátil věc žalované k dalšímu řízení. Při vydání nového rozhodnutí bude žalovaná vázána závazným názorem krajského soudu, že podáním žádosti žalobce o invalidní důchod dne 12. 2. 2019 bylo zahájeno řízení o přiznání této dávky důchodového pojištění a nikoliv o její změně. Dospěje-li žalovaná opětovně k závěru, že žalobce nesplňuje podmínku potřebné doby pojištění pro vznik nároku na tuto dávku, bude povinna přezkoumatelným způsobem zdůvodnit, v čem spatřuje její nesplnění se zřetelem k ust. § 40 zákona o důchodovém pojištění.

8. Krajský soud závěrem poznamenává, že v průběhu tohoto řízení byl vypracován posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Ostravě dne 14. 2. 2020, podle něhož je žalobce invalidní nepřetržitě od 4. 11. 2010 pro invaliditu I. stupně.
9. Žádnému z účastníků řízení nepřiznal soud právo na jejich náhradu, neboť procesně úspěšnému žalobci žádné náklady v souvislosti s tímto řízením nevznikly (ust. § 60 odst. 1 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení.

Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 15. dubna 2020

Shodu s prvopisem potvrzuje T. B.

JUDr. Petr Indráček, v. r.
samosoudce